09/04/25

<u>פרוטוקול ישיבת הוועדה לבחינת קידום הנגשת נתונים פיננסיים לצורך מחקר וסטטיסטיקה רשמית תומכי מדיניות</u>

מועד הישיבה: 1 באפריל 2025 (09:00 – 11:00)
מיקום הישיבה: משרד האוצר

<u>משתתפים</u>:
פרופ׳ אורי חפץ, יו״ר המועצה הציבורית לסטטיסטיקה
פרופ׳ ירון פלוס, הסטטיסטיקן הלאומי ומנכ״ל הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
עו״ד מיכל חורין, היועצת המשפטית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
עו״ד איה דביר, הייעוץ המשפטי, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
גב׳ ליאור דופז, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
מר שי אלהרר, מנהל מחלקת מידע ודיווח, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
מר לביא שיפנבאואר, מנהל מחלקת מידע ופיתוח, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
עו״ד יעל צוקרמן בלאו, ממונה בכירה בלשכה המשפטית, רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון
גב׳ נועה גרנות-רייך, מנהלת המחלקה הכלכלית, הפיקוח על הבנקים, בנק ישראל
עו״ד רונן ניסים, הלשכה המשפטית, בנק ישראל
ד״ר אייל רוזן, מנהל חטיבת מידע וסטטיסטיקה, בנק ישראל
גב׳ שלי רייס בר-אל, חטיבת מידע וסטטיסטיקה, בנק ישראל
ד״ר עדי ברנדר, מנהל חטיבת המחקר, בנק ישראל
ד״ר יוסי סעדון, מנהל האגף הפיננסי בחטיבת המחקר, בנק ישראל
ד״ר אנה סבי ברודסקי, חטיבת המחקר, בנק ישראל
עו״ד לירון מאוטנר, ראש אשכול פרטיות ומידע, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי), משרד המשפטים
עו״ד אריאל אלקיים, אשכול פרטיות ומידע, ייעוץ וחקיקה (ציבורי-חוקתי), משרד המשפטים
גב׳ מורן משה חנציס, סגנית הכלכלן הראשי והממונה על הכנסות המדינה, משרד האוצר
מר חובב אלסטר, מנהל תחום באגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר
מר יוסף מקרם, אגף הכלכלן הראשי, משרד האוצר
מר אילן גילדין, מנהל המחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
מר גיא סבח, סגן מנהל המחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
מר אלון זילבורג, מדען נתונים ראשי במחלקה הכלכלית, רשות ניירות ערך
עו״ד חוה בינשטוק, ממונה הגנת פרטיות וחופש מידע, רשות ניירות ערך
גב׳ טל ישראלי, רכזת פיננסים, אגף התקציבים במשרד האוצר
מר אוהד מרדכי, רפרנט פיננסים, אגף התקציבים במשרד האוצר
עו״ד לירון הופלד, מחלקת ייעוץ משפטי ואסדרה, הרשות להגנת הפרטיות
ד״ר ליאור דוד-פור, סגן החשב הכללי, משרד האוצר
מר אורי אלטמן, יועץ למנכ״ל, משרד האוצר
ד״ר פבל ז׳לנוב, מנהל אגף מחקר, המועצה הלאומית לכלכלה
גב׳ אורית הלוי, כלכלנית בכירה, המועצה הלאומית לכלכלה
עו״ד עמיהוד שמלצר, סגן היועץ המשפטי, משרד האוצר
עו״ד מירב ליבנה, הייעוץ המשפטי, משרד האוצר
גב׳ נילי בן טובים, מנהלת אגף מחקר ומדיניות, רשות המסים
ד״ר אורי גרופל, אגף מחקר ומדיניות, רשות המסים

רשמו: חובב אלסטר, יוסף מקרם

עיקרי הדיון:

1. יו״ר הוועדה עדכן כי קול קורא פורסם לציבור בהסכמה רחבה, והדגיש את הצורך בהפצתו בקרב משתתפי הוועדה ובקרב הציבור הרחב. כמו כן, הועברה למשתתפים מדיניות פרסום המידע של הוועדה, בהתאם לפרוטוקולים ולתבנית המונגשת על-ידי משרד המשפטים. בנוסף, הרגולטורים הפיננסיים התבקשו להכין לקראת הישיבות הבאות את היצע הנתונים שבידם להצגה לחברי הוועדה. לבסוף, הוצג כי בישיבות הבאות נעסוק בין היתר בפתרונות קיימים להנגשת מידע ממשלתי, לרבות חדר המחקר של הלמ״ס, פרויקט תמנ״ע של משרד הבריאות ופרויקט רקמ״ה, וכן בהצגת מצאי הנתונים על-ידי הרגולטורים הפיננסיים.
2. נציגי חטיבת המחקר בבנק ישראל הציגו את המחסור בנתוני מלאי וזרם נכסים פיננסיים ואחרים, אודות פרטים, עסקים והסקטור הפיננסי. חוסרים אלה פוגמים בהבנת המציאות הפיננסית של ישויות אלה ובגיבוש המלצות מדיניות, ומוליכים לקבלת החלטות על בסיס מידע חסר, לרבות בתחום המדיניות המוניטרית. זאת לאור קיומן של נקודות עיוורון משמעותיות בנוגע למצבם הכלכלי של פרטים ועסקים. נטען כי זמינות חלקית של נתונים, מצב שחלק ממהלכי המדיניות המוצעים כיום יוליכו אליו, עלולה להזיק אף יותר מהעדר מוחלט של מידע. כן הוצגה החשיבות של יכולת פילוח נתונים לפי חיתוכים דמוגרפים שונים, לצורך הבנת ההתנהגות הכלכלית של הגורמים השונים במשק בהתחשב במאפייניהם הדמוגרפיים (קבוצות אוכלוסיה שונות, מיקום גאוגרפי, ועוד). צוין כי ישנם אתגרים משמעותיים באיסוף נתונים, ויש שאלות רבות שיש לתת עליהן את הדעת. בכלל זה נדונו סיכונים בהיבטי יציבות פיננסית, מידע פרטי והגנת סודות מסחריים. נדון הצורך בעיצוב פתרונות המאפשרים שימוש בנתונים הדרושים להפקת תובנות מדיניות, תוך מתן מענה הולם למניעת סיכונים ליציבות הפיננסית, להגנת הפרטיות ולסודיות מסחרית. בין היתר הודגש כי חשוב לעצב פתרונות המאפשרים בדיקה ואישור של כל בקשה לשימוש בנתונים הרגישים, תוך התאמת הסדרים הולמים להגנת הפרטיות והסודיות בעת עיבוד המידע לצרכי המחקר, ובעת פרסום תוצרי המחקר. זאת, באופן מבוקר, ביחס לצרכים חשובים, ותוך מזעור הסיכונים, והכל על מנת לאזן כהלכה בין הצורך והסיכון בקבלת החלטות על בסיס מידע חסר מצד אחד, לבין הסיכונים שבהנגשת נתונים פיננסיים מצד שני. לבסוף, הודגש הצורך בהבנת רמת הסיכון הטמונה בהנגשת נתונים שונים לחוקרים מגופים שונים, וכן הסיכון בפרסום רחב של תובנות ומידע פיננסי, גם מסוכם, לנוכח ההשלכות האפשריות של פרסום נתונים פיננסיים על היציבות הפיננסית והמשקית של ישראל ושל מוסדותיה הפיננסיים. הודגש כי לאור כל אלה חשוב שעצם הנגשת המידע על ידי הגופים הפיננסיים, גם אם לא באמצעות הרגולטורים, תהיה בכפוף לאישור של הרגולטור הרלוונטי, שיבחן אם זמינות הנתונים עלולה לפגוע ביציבות הפיננסית. כן הובהר כי בחלק ניכר מהמקרים הרלוונטיים הנגשת עיבודים על בסיס מדגם אדמיניסטרטיבי גדול, ותשאולו תוך הפקת נתונים אגרגטיביים (מחולל לוחות), יכולה לתת מענה ראוי.
3. בדיון על ההצגה עלו מספר שאלות, לרבות האם מדגם מייצג מהאוכלוסייה יכול להספיק לצורך קבלת החלטות. כחלק מהדיון, נאמר כי סקרי הלמ״ס העוסקים בתחום הפיננסי מאבדים בשנים האחרונות מאמינותם, ואף אוזכר ניסיון הלמ״ס במסגרת סקר ארוך טווח, לאסוף נתוני הון פיננסי של משיבים במדגם באמצעות המסלקה הפנסיונית, בהתבסס על הסכמת הנדגמים. ניסיון זה שהתבסס על הסכמת הנדגמים לשיתוף במידע פיננסי אודותם, זכה לאחוזי השבה נמוכים כל כך עד שלא ניתן היה להפיק מהמענים שהתקבלו מידע סטטיסטי בעל ערך. שאלה נוספת שהועלתה עוסקת בקושי בייצור מדגם מייצג בחלוקת ההון כיוון שהיא מרוכזת מאוד אצל מספר מצומצם של משקי בית/יחידים. כמו כן נציגי אגף תקציבים הציגו היתכנות לצורך במידע על מלאי הון אגרגטיבי, שביחס אליו ייתכן כי מדגם לא יוכל לספק מענה. לבסוף, עלה הצורך בהגנה על הרגולטורים הפיננסיים לצורך שמירה על יחסי המפקחים מול המפוקחים ולצורך שמירה על יעילות מרבית והסיכון הנובע מאיסוף מידע נוסף במישרין על ידם. בעניין

זה, הוצע לבחון אפשרויות לאסדרת שימוש מחקרי בנתונים פיננסיים המוחזקים בגופים הפיננסיים, שלא באמצעות הרגולטורים הפיננסיים עצמם.

4. נציגי אגף התקציבים במשרד האוצר הציגו את הצורך בקידום שינויים מבניים במשק, הדורשים ניטור, זיהוי תופעות בעייתיות וניתוח לאחר יישום המדיניות. הודגש על-ידם כי כחלק מתפקידם הם נדרשים לביצוע משימות אלו, המתבצעות כיום באופן שאינו מבוסס נתונים, ועל כן הדבר פוגע ביכולתם לבצע את תפקידם באופן מיטבי. צוין הצורך בנתונים אגרגטיביים עם אפשרות לבצע חיתוכים מגוונים, והודגש כי לאגף התקציבים אין צורך או רצון להחזיק בידו נתוני פרט על האוכלוסייה. הוצגו הבעיות המרכזיות והוצגו מספר דוגמאות מהעת האחרונה בהן בעיות אלו השפיעו על תהליכי קביעת מדיניות ועבודת האגף, לרבות בתחום חישוב עלויות פיסקליות של צעדי מדיניות, סוגיות בתחום הפיקדונות והעו"ש הבנקאי ועוד.

5. במסגרת הדיון, עלה חשש מהכבדת הנטל הרגולטורי הגבוה הכרוך באיסוף מידע נוסף, וציינו כי ייתכן שקיימת גם בעיית אמון מול הציבור והגופים המפוקחים בכל הנוגע לאיסוף נתונים חדשים, ומנגד הועלו טענות כי הבניה סדורה של מסלולי העברת מידע פיננסיים באופן מתואם, רב מערכתי ועל בסיס הסכמה רחבה מצד חברי הוועדה, על הרכבה המאוזן, יכולה דווקא להקל את הנטל בביצוע ההעברה, לעומת הנטל הקיים כיום.

6. לסיכום הישיבה, יו"ר הוועדה אמר כי המצב הנוכחי שבו משרד האוצר בישראל לא תמיד יכול לקבל החלטות מדיניות מבוססות נתונים הוא מצב לא מיטבי, אך שיש לתת את הדעת על נטל רגולטורי עודף על הגופים המפוקחים ועל הסיכונים שנסקרו במהלך הישיבה.